

VILVAKOK LÁDA

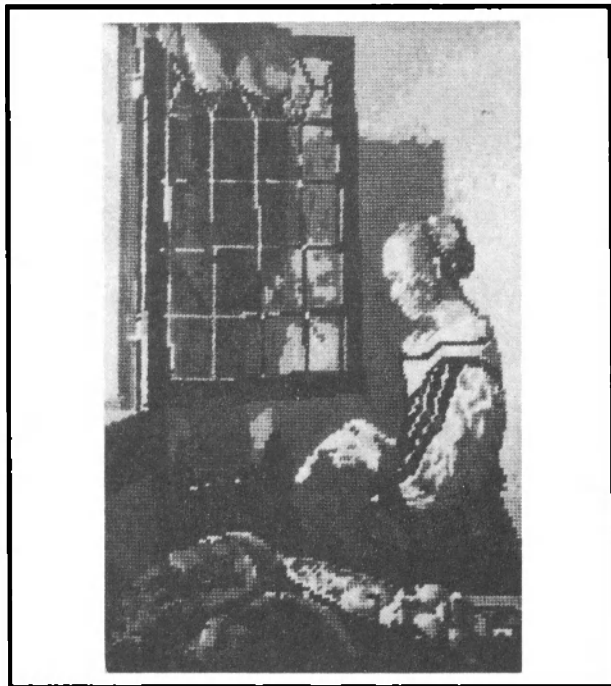
1991 Március

Tartalomjegyzék

Dani Ferenc: Istenem, hinni akarok!	3
Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	4
Melléklet	6
Magyar forradalom és szabadságharc 1848-49.	7
Dénes Géza: Humorsarok	9
Dr. Domokos János: Két újabb Panoráma könyv az olvasók kezében	10
Sajtófigyelő: A vakoknak nehezebb	13
Ifjúsági rovat. Erdődy Viktor: Tájékoztató az 1991. február 11-én lezajlott szavalóversenyről	15
Dr. Csabay Ildikó: Szemünk védelmében—a szemsérültek ellátásáról	16
Moldován Eszter: Néhány bevált gyógyteakeverék	19
Szövegtségünk Információs szolgálatáról	20
Pis Mátyásné: Kötésminták	21
Vateleki Péter: Kis kutya, nagy kutya...	22
Különleges megjegyzések	24
Dénes Géza: Humorsarok	24
Dr. Földi János: Jelentés az ellenőrző bizottság vizsgálatáról a Braille-könyvtári selejtezéssel kapcsolatban	25
Semseyné Legeza Ilona: Ima apámnak	26
Ertl Sándorné: Visszapillantás	27
Felhívás nemzetközi üdülésre	28
Hogyan lépett hadba Magyarország 1941-ben?	29
Gobbi és a többiek	30
Kulturális hírek	32
Közlemények	33
A televíziókészülékek előfizetési díjáról	34
Napló vakoknak	34
Hirdetések	35

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének folyóirata
Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin főtktár
Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna
Kiadóhivatal: 1146 Budapest, Hermina út 47.
Telefon: 1-210-440/14 mellék
ISSN 0209-6765

Sok szeretettel köszöntjük a lányokat és asszonyokat a Nemzetközi Nőnap alkalmából!

a szerkesztőség

Vak szerzők művei

Dani Ferenc: Istenem, hinni akarok!

Kit veszély, gáncs, baj üldöz idelenn,
Hozzád kiált ím, esendő fiad:
Hallgass meg engem édes Istenem!

Ó, tudom: a bűn sara rám tapad,
S lelkem, mely tiszta és gyermeki volt:
Ma görnyed a sok gyarlóság alatt.

Dúltak köröttem vészes viharok,
Gúzsba kötötték szellemem, kezem
S földre sújtottak a szörnyű jajok.

Nem tagadtalak meg, mindig hittelek,
Bár keserű volt sokszor kenyerem,
Mégis töretlen hittel védtelek.

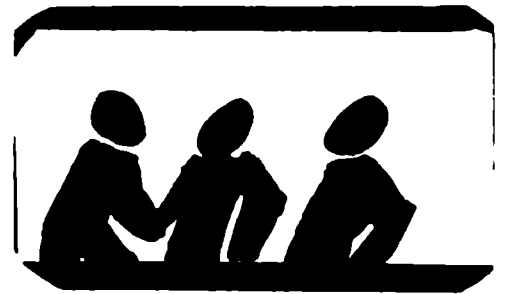
Nézd: az emberben hinni akarok,
Kiben a jóság, emberség kihalt,
S ki Téged, a Fényt is megtagadott.

Nézd: veszély, gáncs, baj üldöz idelenn,
S ím, Hozzád kiált esendő fiad:
Szeressél engem édes Istenem!

4

Bartha Zsuzsanna

Elnökségi tudósítás

A MVGYOSZ Országos Elnökség 1991. február 28-i üléséről dr. Kiss László és dr. Szigeti György igazoltan hiányoztak.

A tanácskozáson három napirendi pont került megvitatásra. Elsőként az elnök és a főtitkár (Kuminka Györgyné és Erhartné dr. Molnár Katalin) előterjesztése hangzott el "Az 1991. évi Országos Küldöttközgyűlés előkészítése és az elnökségi beszámoló megvitatása" címen.

Az Országos Küldöttközgyűlés időpontja: 1991. március 23. Az elnökség tagjai megvitták és kiegészítették a készülő elnökségi beszámoló tervezetét. A beszámoló felépítésével és általános irányvonalával egyetértettek. Természetesen az országos küldöttek kelendő időben előre megkapják a tájékoztatót, hogy legyen idejük az alapos áttanulmányozásra. A másik jelentős írásos anyag, amit előre megkapnak a küldöttek, a Választási Szabályzat tervezetének a januári elnökségi ülésen módosított és kiegészített szövege.

Ezen anyag végleges elfogadása az Országos Küldöttközgyűlés egyik feladata lesz március 23-án.

A második napirendi pontban tájékoztató hangzott el a szövetség 1990. évi gazdálkodásáról és az 1991. évi költségvetési tervezetéről. A beszámolót Bódis Károlyné, a pénzügyi osztály veze-

tője tarotta. A mellékletben részletesen áttekinthetők az elhangzottak.

Ehhez a napirendhez szólva, a főtitkár elmondta, hogy a céljellel szerzett bevételeinkhez főként pályázati úton jutottunk. Eddig is és a jövőben is nagy hangsúlyt kíván fektetni a szövetség a különféle pályázatokon való részvételekre. Az is elhangzott, hogy 1991. január 1-től a szövetség 6-8 órás munkaidőben, főfoglalkozásban dolgozó alkalmazottainak ebédhózzájárulása 500 forintra módosult.

Ezt az elhatározást az Országos Elnökség is megerősítette.

A harmadik napirendi pontban a Gazdálkodási Bizottság előterjesztésének megvitatása következett. A beszámolót Erhartné dr. Molnár Katalin tartotta.

Igyekszem csokorba szedni az elhangzottak közül a legfontosabbakat.

a) Az adományszámláról kb. annak felét, mintegy 6 millió forintot tartós lekötésű betétszámlára helyeztek el. Így sikerült az elérhető legmagasabb kamatot megkapnunk, vagyis a teljes összegre nettó 26%-ot.

b) Az elnökség határozata értelmében az 1990. évi összadomány utáni kamat összegének a fele közvetlenül a szövetség ellátmányszámlájára kerül, míg a másik fele egy-egy feladat finanszírozására szolgálhat.

c) A szövetség tájékoztatást kért és kapott európai országoktól a "vakok szerencsejátékait" illetően. A válaszok azt igazolták, hogy vakok szervezeteinek fenntartásában nincsenek ilyen szerencsejátékok. Az is világossá vált, hogy a legtöbb helyen az állami dotáció is hiányzik.

d) A legutóbb megjelent rendelkezés a vállalkozási nyereségadóról a szövetség gazdálkodását is érinti. Ennek kapcsán született az alábbi határozat is:

A jelenlegi intézkedések értelmében az üdülő idegeneknek történő kiadása nem célszerű, mert vállalkozási nyereségadó fizetését vonja maga után, tehát csak olyan tevékenységgel szabad foglalkozni, ami nem jár ezen adó fizetésével.

e) Az idejű üdültetéssel kapcsolatos kérdésekről dr. Szőke László, az Üdültetési Bizottság vezetője számolt be. Ismertette az új üdülési árakat, miszerint:

- kéthetes turnusra egy látássérült sorstárs és látó kísérőjének részvételi díja 3500,- Ft/fő.

- 14 éven aluli gyermek és annál idősebb, de még önálló keresettel nem rendelkező fiatal esetében 1800,- Ft/fő.

A tájékoztatásból kiderült az is, hogy az üdüléskor kb. a költségek 1/3 részét fizetik a sorstársak, s a fennmaradó 2/3 részt a szövetség vállalja át.

Az idén nem kerül megrendezésre a korábbi években rendszeresen ismétlődő NDK csereüdülés.

A Homérosz Kórus ez év májusában -a tavaly őszi sikereken felbuzdulva- ismét igénybe kívánja venni egy hétre az üdülőt felkészüléséhez. Az elnökség az alábbi méltányos díjat állapította meg:

A felnőttek és esetleges kísérők részvételi díja ezer forint/fő.

A tanulók ingyenesen vehetnek részt.

Ennek kapcsán az alkotó és hasonló egyéb táborok szervezéséhez az elnökség az alábbi állásfoglalást hozta:

A tábor szervezésére tett kezdeményezést a főtitkár fogadja el, s az elnökség állapítja meg a táborozás összegét.

Végezetül a bejelentések következők:

- Az elnökség döntése nyomán Kas László és Lak István neve, mint szerkesztőségi munkatársaké, felkerül a Vakok Világa impresszumára.

- 1992. áprilisában Németországban az értelmiségi látássérültekkel foglalkozó konferencia megrendezésére kerül sor.

- Előkészület alatt áll egy középfokú angol nyelvkönyv floppyn, a Brailab Plusz számítógépre.

- A szövetség vezetése személyesen kereste meg Botos Józsefet, a Társadalombiztosítási Főigazgatóság államtitkárát a vak személyi járadék rendezése érdekében. Botos úr ígéretet tett arra, hogy hamarosan az illetékesekből létrejön egy bizottság.

- Debrecenben létrehoztak egy alapítványt "Látás nélküli világ" elnevezéssel.

- A Vakok Állami Intézetére vonatkozó elnökségi állásfoglalást a szövetség továbbította a Népjóléti Minisztérium új államtitkárának, dr. Kakuszi István úrnak, de érdemi választ még nem kaptak.

A tanácskozás elnöki zárszóval ért véget.

6

Melléklet

Beszámoló a MVGYOSZ 1990. évi gazdálkodásáról (kivonatós ismertető)

A szövetség 1990. évi eredeti előirányzata 27.811 ezer forint volt. Az év folyamán összesen 12.390 ezer forint előirányzatmódosításra került sor, melyből 8.590 ezer forint céljellegű, 3.800 ezer forint saját körben végzett előirányzatmódosítást jelentett.

Az előirányzatváltozásokat figyelembe véve, módosított bevételi és kiadási előirányzatunk 40.201 ezer forintra módosult.

Bevételi előírásunkat 43.142 ezer forintra (107%), a kiadási előirányzatunkat 31.978 ezer forintra (80%) teljesítettük.

Kiugró bevételi túlteljesítés a tagdíj, a folyóirat és az árueladás bevételi tényével tapasztalható, mely részben az évközi díjemelések, részben az árueladás nagyobb forgalmának volt köszönhető.

A kiadások teljesítésénél 100 %-on felüli tény a biztosítási díj, az árueladás és az ÁFA kiadási tételeknél mutatkozott. A többletkiadást az év során kötött ingó- és ingatlan biztosítások megnövekedett kiadása és a tervezettnél több anyag, fogyó- és állóeszköz vásárlásból adódó ÁFA-kiadás magyarázza. Az árueladás költségkihatását az értékesítésből származó bevételek ebben az évben is biztosították.

Az 1990. évi költségek megoszlási aránya az összköltségekhez viszonyítva a következő:

anyagköltség 13%
bérköltség 30%
TB-költség 12%
értékcsökkenési leírás 5%
anyagjellegű költség 14%
bérjellegű költségek 4%
nem anyagjellegű költségek 12%
árueladás 6%
ÁFA 4%

összesen: 100%

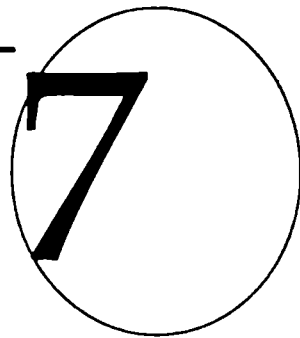
Az összköltség felhasználásból a központ (beleértve Budapestet és Pest megyét is): 68%, a megyék: 20%, a boglárlellei üdülő: 6%, Vakvezető Kutyaképző Iskola: 6-ot képviselt.

A megyék összesített 1990. évi adomány bevétele: 2.613 ezer forint, felhasználása 1.810 ezer forint, egyenlege 1990. december 31-én: 3.186 ezer forint.

A központi adományszámla 1990. évi bevétele: 13.111 ezer forint, felhasználása 6.173 ezer forint, egyenlege 1990. december 31-én: 13.122 ezer forint.

Az 1991. évi kiadási előirányzat elkészült ugyan, de mivel még azt sem tudja pontosan a szövetség, hogy mennyi lesz a költségvetési támogatás, így a tervezet még nem tekinthető hitelt érdemlőnek. Konkrét szám adatok birtokában a tisztelt olvasók számára is megtekinthetők lesznek az idei évre készülő számítások.

* * *

Évforduló:

Magyar forradalom és szabadságharc 1848 - 49.

(a szerkesztőség megemlékezése)

Magyarország polgári átalakításáért és nemzeti függetlenségéért vívott küzdelem és fegyveres önvédelmi harcként definiálható a fogalom. Előfeltételül az 1848 elején kialakult európai forradalmi hullám szolgált. A párizsi forradalom hírére március 3-án Pozsonyban Kossuth Lajos az országgyűlés elé terjesztette felírat javaslatát (közteherviselés, jobbágyfelszabadítás, független felelős kormány kinevezése, stb.).

Pesten az Ellenzéki Kör támogatta a javaslatot és a radikális fiatalok (Petőfi, Vasvári, Irinyi, Jókai vezetésével) tizenkét pontban összeállították a forradalom programját.

A március 13-i bécsi forradalom és a Pestről érkező hírek hatására a pozsonyi országgyűlés március 14-én elfogadta a felírat javaslatot.

Március 15-én Pesten a "márciusi ifjak" cenzura nélkül kinyomtatták Petőfi Sándor Nemzeti dalát és a tizenkét pontot, létrehozták a Közcsendi Bizottmányt. A bécsi udvar engedményekre kényszerült, és április 7-én V. Ferdinánd kinevezte a Batthyány-kormányt;

április 11-én feloszlatta az országgyűlést és szentesítette az áprilisi törvényeket.

A forradalom vezető ereje a liberális kis- és középnemesség volt, amely ragaszkodott feudális kiváltságaihoz és a nemzetiségek elnyomásához. E kérdések megoldatlansága a már tavasztól szerveződő Habsburg-ellenforradalomnak kedvezett: a nemzetiségi mozgalmak (balázsfalvi gyűlés, lipótszentmiklósi gyűlés, karlócai kongresszus) szembefordultak a magyar forradalommal. A kormány a radikális baloldal leszerelésére és az udvarral való meg egyezésre törekedett. Az 1848. júniusában megtartott népképviselői választások a radikálisok ellenében a liberális nemesség győzelmét eredményezték. Júliusban az országgyűlés megszavazta a honvédelem megszervezésének feltételeit (200 ezer újonc, 40 millió forint).

1848. nyarán egész Európában az ellenforradalom erői kerekedtek felül és a bécsi udvar utasítására (augusztus 31.) Jellasics horvát bán megkezdte Magyarország elleni támadását. A kormány, látva a tárgyalások kudarcát, szeptember 10-én lemondott (Szemere Bertalan, Kossuth Lajos és Mészáros Lázár kivételével). Szeptember 16-án megalakult az Országos Honvédelmi Bizottmány (OHB), elnöke Kossuth lett.

8

Szeptember 11-én Jellasics 35 ezer fős serege átkelt a Dráván, szeptember 13-án Batthyány a Dunántúlon népfelkelést hirdetett. Szeptember 29-én Pákozdnál a honvédsereg megállította Jellasics előrenyomulását, aki seregével elhagyta az országot. A lélegzétvételnyi szünetet az OHB a hadsereg és ellátása megszervezésére használta fel.

1848. december 2-án a bécsi kamarilla lemondatta V. Ferdinándot, utóda I. Ferenc József lett, akit a magyar országgyűlés nem ismert el törvényes uralkodónak. Közben a katonai helyzet is kedvezőtlenül alakult, csaknem egész Erdély és a Délvidék az ellenforradalmi erők kezén volt. Perczel Mór december 30-i móri csatavesztését követően az országgyűlés székhelyét Debrecenbe helyezte át.

Petőfi Sándor szobra

1849. január 3-án Batthyány Lajos vezetésével békeküldöttség járt Bicskén Windischgrätz-nél, aki feltétel nélküli megadást követelt (január 8-án Batthyány el is fogadta).

Görgey Artur tábornok január 5-én tárgyalások reményében kiadta váci kiáltványát, melyben elhatárolta magát az OHB-tól és csak az áprilisi törvények védelméért szállt síkra. Bem tábornok 1848. decemberétől 1849. március 20-ig csaknem egész erdélyt felszabadította. Az udvar Dembinski február 27-i kápolnai vereségét követően kiadta az alkotmányt, amely teljesen felszámolta Magyarország függetlenségét. Kossuth a hadsereg főparancsnokává a tisztek nyomására Görgeyt nevezte ki. A tavaszi hadjárat, délen Perczel csatái, Somogy és Zala megyében népfelkelők harcai eredményeként április végére az ország csaknem egész területe felszabadult. A katonai győzelmek hatására, a Békepárt tiltakozása ellenére az országgyűlés április 14-én elfogadta Kossuth javaslatát a Habsburg-ház trónfosztásáról. Kossuthot kormányzó-elnöknek választották, de hatáskörét korlátozták; május 1-én ő nevezte ki Szemere Bertalan kormányát. Az áprilisi győzelmeket követően a Görgey vezette honvédsereg háromhetes harc után május 21-én bevette Buda várát. Az ostrom közben (május 9-én) I. Miklós orosz cár kiáltványban jelentette be, hogy segítséget nyújt Ferenc Józsefnek a magyar forradalom leveréséhez.

Június közepén megindult a császári és cári hadsereg összehangolt támadása

(Haynau, illetve Paszkevics főparancsnoksága alatt) Magyarország ellen.

A honvédsereg Zsigárdnál és Perednél vereséget szenvedett a császári csapatoktól, és megkezdte visszavonulását Szeged felé. A kormány általános népfelkelést hirdetett (június 27.), és a nemzetiségekkel való megegyezésre törekedett. A szerbekkel kötött júniusi és a románokkal kötött július 14-i megállapodás után július 28-án, az országgyűlés elfogadta az akkori Európa leghaladóbb szellemű nemzetiségi törvényét. A reménytelen katonai helyzet miatt a kormány július elején Szegedre, augusztus 1-én Aradra költözött.

Bem serege Segesvárnál (július 31.), Nagycsúrnél (augusztus 6.), végül Temesvárnál (augusztus 9.) döntő vereséget szenvedett a cári csapatoktól. Augusztus 11-én Kossuth Lajos a katonai

erők felett még rendelkező Görgey Arturra ruházta a legfőbb polgári és katonai hatalmat, aki augusztus 13-án Világosnál (Arad vármegye) feltétel nélkül letette a fegyvert Rüdiger orosz tábornok előtt.

Szeptember elejéig folytak még utóvéd harcok, és Komárom várparancsnoka, Klapka György tábornok csak a teljes büntetlenség biztosítása fejében, október 2-án adta át a várat.

A forradalom és szabadságharc leverését véres bosszu követte. A magyar forradalom és szabadságharc 1848-1849-ben elbukott ugyan, de az akkori eseményekre ma is joggal büszkék lehetünk.

Dénes Géza: Humorsarok

Az 50-es évek közepén egy ügyfél beállít a rendőrkapitányságra útlevélkérelmével. Az útlevélen New Yorkot jelöli meg célállomásnak. Két hét múlva idézést kap az ÁVH-tól. Egy főhadnagy fogadja:

— Kérem, Ön a szennyes kapitalisták fővárosába, New Yorkba szeretne utazni. Mi vezette erre a meggondolatlan lépésre?

— Az a helyzet főhadnagy elvtárs, hogy kint él a nagybácsikám, aki teljesen elveszítette a látását. Ő mindig szeretett engem, és szeretné, ha kimennék, együtt sétálghatnánk, közben jól el-

beszélgethetnénk.

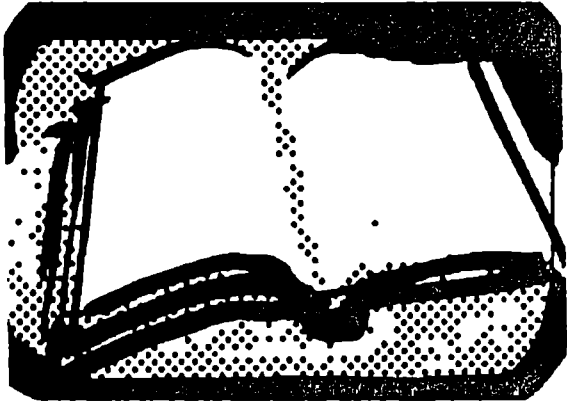
A főhadnagy arca mosolyra rándul és kiönti gondolatát:

— Meg tudom érteni szegény nagybácsikáját. De ajánlok egy sokkal jobb megoldást: Irjon a nagybácsikájának, hogy jöjjön ő haza Budapestre, itt is csodálatosan lehet sétálgatni a Váci utcában meg a Szabadság téren, és egyúttal itt is elbeszélgethetnének.

— Köszönöm a tanácsát főhadnagy elvtárs -mosolyog vissza a kérelmező-, de a nagybácsikám nem hülye, hanem csak vak. Tetszik érteni?: csak vak!

Dr. Domonkos János

Két újabb Panoráma könyv az olvasók kezében

A Panoráma könyvek sorából is kiemelkedik a Medicina kiadó két új könyve. Az egyik Wellner István: **KALAUZ EURÓPA VALLÁSI MŰEMLEKEINEK MEGTEKINTÉSÉHEZ** c. műve.

Századunk világjelensége, a turizmus során óhatatlanul "belebotlunk" egy-egy ország, néha ennek képét meghatározó, történelmi múltjáról árulkodó műemlékbe, műemlékegyüttesbe. A turistát főleg a látvány érdekli, de tágitani szeretné látókörét, műveltségét is. A műemlékek nagy része világszerte egyházi vonatkozású. A magyar turisták leginkább hazánk útjait járják, majd Európa országait keresik fel. A könyv csupán a ma élő vallásokhoz kapcsolódó emlékeket mutatja be.

Magyarországon majd egy ezredéven át lényegében államvallás a katolicizmus. A magyar királyokat a római katolikus egyházi szertartással koronázták. A protestantizmus pedig a török hódolt-

ságkor nem csak a mohamedánokkal, hanem a katolicizmust támogató Habsburgokkal szemben is az önálló nemzeti eszme hordozója volt az ország keleti részében, főleg Erdélyben. Tehát az egyházak szerepének megértése nélkül nem lehet megérteni az országok történelmét sem. Az egyházi vonatkozású műemlékek közé tartoznak az eredetileg vallási, kultikus célokra emelt épületek maradványai, romjai is.

A kereszténység a leelterjedtebb vallás Európában. Jézus Krisztus történetét, születését, életét és halálát 4 tanítványa, illetőleg követője írta le. Őket nevezik evangélistáknak: Máté, Márk, Lukács, János. Krisztus kortársai voltak. Írásaikat belevették a kereszténység szent könyvébe, a Bibliába; annak második részébe, az Újszövetségbe. (Szent János apostol és evangélista: az Úr tanítványai köréből kiemelkedő személyiség. Péter után ő a legfontosabb. Az apostolok közül csak Szt Pál fogható hozzá fogékonyság és teológiai gondolkodás mélysége tekintetében. A 4 evangélista közül az ő szimbóluma a sas, melynek szárnyalása, napra figyelő tekintete jól kifejezi János sajátságait. "A tanítvány, akit Jézus szeretett" olyan jelző, melyet a tanítványok közül senki nem viselt.)

Később a nyugati, azaz a római keresztény egyház létezésére, szervezeté-

re erősen hatott a szerzetesség. A könyv nem tekinti feladatának az egyes vallások -igy a kereszténység- tanainak ismertetését. Csupán annyit közöl, amennyi az egyházi vonatkozású műemlékek megismeréséhez, megértéséhez kell.

Meghatározza az egyházi műemlék fogalmát, szól a mai vallások európai elterjedéséről. Második fejezetében a kereszténység két évezrede jelképeivel, stilsaival; a harmadikban a bizánci keresztény egyház kialakulásával, az ortodoxia elterjedésével, jelképeivel és ábrázolásmódjaival, a görög katolikus egyház kialakulásával és templomaival foglalkozik. Negyedik fejezetében ugyanezt teszi a protestáns, az ötödikben a zsidó, a hatodikban pedig az iszlám (mohamedán) vallással. Szövegközi rajzok és tárgymutató segít az eligazodásban, részben a felfedezés vagy az újrafelismerés örömét is nyújtja.

* * *

A másik Török József: SZERZETES- ÉS LOVAGRENDEK MAGYARORSZÁGON c. könyve, melyben a szerző magyarországi megtelepedésük sorrendjében tárgyalja a szerzetesrendek életét.

Napjainkban gyakran kérdezzük, hogy kik a szerzetesek, miért vállalták a közösségi életformát, hol és meddig működtek, az egyházi élet szolgálatán túl, hozzájárultak-e valamivel az országnak, a nemzet felvirágoztatásához? Milyen művelődéstörténeti érdemeik vannak? Mindezekre a kérdésekre választ kapunk a kötetből.

Török József, a Hittudományi Aka-

démia közép- és újkori egyháztörténet tan-
székvezető professzora
már két évtizeddel eze-
lőtt megkezdte az
egyetlen magyar alapí-
tású szerzetesrend, a
pálosok liturgikus (szertartástani, a ka-
tolikus egyházi szertartásokkal kapcsola-
tos) forrásainak vizsgálatát. Művében
átfogó képet ad a szerzetesség magyar-
országi kezdeteiről a szerzetesrendek
1950 nyarán történt könyörtelen felszá-
molásáig.

A szerző a hazai földön megtelepe-
dett szerzetes- és lovagrendek jellemző
vonásaira, sajátosságaira akar rávilágí-
tani, hogy ezek nemzetközi és hazai tör-
ténetének legfontosabb eseményei
könnyebben megismerhetővé váljanak.
Sorra veszi mindazokat a rendeket, me-
lyek betegápolást, segítségnyújtást
vagy tanítást vállalva beépültek a társa-
dalomba.

A rabkiváltó trinitáriusok hazai föl-

Stallum-részlet az amiens-i katedrálisból

12

dön csak az újkorban telepedtek meg. Ám a középkorban alapított rend (a rendet Mathai Szt. János — +1213 — párizsi kanonok és Volois Szt. Félix — +1212 — remete alapította 1198-ban a pogányok fogságába esett kereszties vitézek kiszabadítására) nem csupán meglátogatta a börtönben, fogságban sínylődőket, hanem ha tehette, ki is váltotta őket. Mint rabkiváltó rend a hármasszerzetesi fogadalom (engedelmesség, tisztaság és szegénység) mellett tagjaitól negyedikként arra kért ígéretet, hogy ha másként nem megy a rabkiváltás, önmagukat adják váltságul, cserébe a fogoly felebarát kiszabadításáért. A rendi szabályzat értelmében jövedelmük egyharmadát rabkiváltásra kellett fordítaniok. A rabkiváltó útjaikat redemptiónak (kiváltás, megváltás) nevezték. A rendházaik mellé -korábban- a kiszabadított rabok ápolására kórházakat, a megnyomorítottaknak menhelyeket építettek. Az első honi kolostort Illván (1693), majd továbbiakat Sárospatakon, Pozsonyban, Nagyszombaton, Komáromban, Gyulafehérvárott, Egerben, később az ország szívében, a Zichy családnak köszönhetően két rendházat: Óbuda-Kiscell (1748) létesítettek. A magyar trinitárius kolostorok a Szt. Józsefről nevezett bécsi rendtartomány kebelén működtek. A trinitárius atyák hazai házaik összesen mintegy négyezer rabot szabadítottak ki. A keresztény Európa értékeinek őrzőivé váltak. A nemzetközi összetételű rend önzetlenül szolgálta a magyar nemzetet; vallási különbségtétel nél-

kül, mert gyakran protestáns rabokat szabadított ki.

Magyarországon 1950-ben a szerzetesrendeket négy kivétellel illegálitásba kényszerítették. (Tény, hogy 1950-ben még 62 férfi és női rend létezett hazánkban, a 11538 szerzetes 636 rendházban lakott.) Szerzetesek és szerzetesnők ezrei kerültek ártatlanul börtönökbe, internálótáborokba, váltak közösségeiktől elszkított földönfutókká. A legtöbb szerzetesi közösség az elmúlt négy évtizedben nem tudta betölteni az alapítók szándéka szerinti feladatát. Voltak azonban olyan rendek is, melyek az üldöztetés során is megtalálták életben maradásuk módját.

"Ameddig vannak szegények, betegek, kicsinyek, addig mindig lesznek szerzetesek a katolikus Egyházban és a szerzetesek történetét Magyarországon is éppen úgy, mint másutt a világon, befejezni nem, csak félbeszakítani lehet." - hangsúlyozza zárszavában a szerző. Erre a mai életünkben újjászerveződő rendek a bizonyítékok.

Az időrendi, történeti sorrendben íródott könyv tényszerű és olvasmányos is. Külön fejezetben sorolja fel a kötetben található szerzetesrendek mutatóját és hivatalos elnevezéseit. Utal a szerző a felhasznált irodalomra, s néhány kiemelkedően szép színes fotó nyújt szemléltető illusztrációt.

Elsősorban a fiatal olvasóknak ajánljuk ezeket a kitűnő könyveket, akik az ismert okokból nagyon keveset tudhatnak meg ezekről a témákról és nagyon sokat szeretnének megtudni róluk.

Sajtófigyelő

A vakoknak
nehezebb

Egyenes gerinccel

(Megjelent a Vas Népe c. lap folyó év január 25-i számában)

Dr. Szabó Károly 1949-1982 őszéig volt a Vas Megyei Vakok Intézetének igazgatója. Nyolc évig vezette a Vas Megyei Vegyesipari Vállalatot. Fáradhatatlan ember, hisz hetven évesen is a Magyar Vakok és Gyengénlátók Szövetsége megyei csoportjának a titkára.

* * *

— Hány tagja van a szövetségnek?

— Húszezer. Legtöbb Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár megyében. Ezek a legelmaradottabb részek. Itt a legnagyobb a tudatlanság, a kulturálatlanság....

Már pedig a vakságnak oka lehet a műveletlenség is, sőt, nem egy személyes tragédia vérségi okokra vezethető vissza.

— Önöknek sokkal keményebben kell megküzdeniük az érvényesülésért. Jól sejtem?

— Nézze, a fogyatékoság önmagában, hogy úgy mondjam, nagy probléma. De a vakoknak még nehezebb, mint

13

sok embernek, akiket egyéb baj sújtott. Amikor valakinek megromlik az egészsége és segítségre szorul, kiszolgáltatottá válik. De nem szabad állandóan ezzel foglalkoznia, mert beleőrül.

— Hanem?

— Fogadja el a helyzetét. Vegye számba, hogy mire képes, mit tesznek számára lehetővé a körülmények, és viselkedjék úgy, hogy elfogadják az emberek. Minden körülmények közt járjon egyenes gerinccel— ez a legfontosabb. A maga képességeit úgy kell másokéhoz igazítani, hogy azok kiegészítsék egymást. Soha se éljen vissza a helyzettel, vagyis ne gondolja, hogy neki elvből kijár a segítség, mert fogyatékos. Az ilyen gondolatokat meg sem szabad szülni. Önálló életre kell törekedni, ami persze sokkal nehezebben érhető el, de akkor sem szabad feladni, ha keményen meg kell küzdeni érte. Hiába voltam én amúgy rátermett és fölkészült, mielőtt kineveztek volna igazgatónak, bizonyítanom kellett. A háború után a vakok intézete erősen romos állapotban volt. Ledőlt kéményekkel, repedezett falakkal, ablakok nélkül, lerongyolódott és éhes vakokkal... Ezt rendbe kellett hozni és meg is csináltuk.

— Akkor még látott?

— Nem. 1923. őszén vakultam meg. Fertőzéses szemgyulladásban. Egy gyári medencében fürdés közben fertőzöttem meg. Tíz és fél éves voltam. Utána Budapestre kerültem az intézetbe. Ott tanultam 18 éves koromig, és csak azután kezdődött az élet. Sok mindent csi-

14

náltam. Sokáig kosarat fontam, abból tartottam el a családot otthon. Írtam is. Verseket, karcolatot, novellát.... Egy ideig az irodalmi rovat vezetője voltam egy

szombathelyi lapnál. De nem csináltam sokáig, mert az egyik kolléga rosssznéven vette. Nekem akkor nagyon jó emberi kapcsolataim voltak. A szombathelyi polgármesterrel úgy beszélgettem, mint most magával. Írók és művészek hetente együtt vacsoráztunk. Hogy fejlődjek, mindig a többet tudó emberek társaságát kerestem. Így pótoltam azt, amihez olvasás híján nem jutottam hozzá. Akkoriban elég sokan írtak Szombathelyen. A polgármester Ősz Iván néven jelentette meg verseit. Nem tudom, hova lett, mi történt vele. A nyilasok valamiért nem szerették, és menesztették.

— Igaz-e, hogyha valamilyen képességünk kiesik, mások felerősödnek, mintegy kárpótolva a veszteségért?

— Nem igaz. Az a perdöntő, hogy az illetőnek a vakságon kívül van-e más fogyatékosága.

— Tegyük fel, hogy hall. Hogyan tájékozódik?

— Aszerint tájékozódik, hogy a légtér körülötte kitágul-e vagy összébb nyomódik. Ha szélesedik a folyosó, csökken a levegő nyomása és fordítva. Ő ezt és a hangokat érzékeli a fülével és a halántékán. Ha siket, baj van, mert akkor már tapogatnia kell.

— Miben különbözik a vakok erkölcsi magatartása, lelki alkata a látókétól.

— A vakság nem betegség, hanem állapot. Ha ettől eltekintve egyébként

egészséges, a vak éppen olyan ember, mint a többi. Azzal a lényeges különbséggel, hogy állapota miatt sokkal kevesebb dologra képes, mint az, aki az utcán futkos. De az a körülmény, hogy nem lát, olyan hiányosságokat szülhet az ő magatartásában, amilyenek a látó embereknél nem lépnek fel. A látó úgy viselkedik, mint a tömeg. A vaknál ez nem így van, mert ő nem utánozhatja a többieket, és ez elferdülésnek tűnhet azok szemében, akik nem ismerik ezt a jelenséget. De ez a helyzet azért alakult ki, mert azok, akik körülveszik, nem hívják fel a vakok figyelmét arra, hogy ezt, vagy amazt a társadalomban nem úgy, hanem így és így csinálják. Mondom, ilyesmi előfordul, egyébként semmi más.

— Szabó úr állapotához képest igen nehéz feladatokat teljesített. Hogy érzi, teljes életet él?

— Igen.

— Ön boldog ember? Érzett valaha is boldogságot?

— Inkább azt mondanám, hogy a körülményekhez képest elégedett vagyok.

— Mit tanácsolna a látóknak?

— Szeressék és segítsék a vakokat úgy, mint régen. Annak idején az emberekben erősebb volt az összetartás. Mostanában valahogy nem érnek rá egymással foglalkozni. Igaz, még a saját dolgaikkal sem eleget.

* * *

A szerkesztőség ezúton gratulál dr. Szabó Károlynak -aki a MVGYOSZ Országos Elnöksége örökös tiszteletbeli tagja- a megjelent cikkhez. További erőt és egészséget kívánunk.

Erdődy Viktor; 8. osztályos tanuló:***Tájékoztató az 1991. február 11-én
lezajlott szavalóversenyről***

Előjáróban annyit, hogy évek óta nem volt még ilyen színvonalas szavalóversenyünk. Hálás köszönetet kell mondanunk Újváry Istvánné, Matild néninek a verseny nagyszerű megszervezéséért.

Nagy örömmel töltött el az, hogy a versenyt úgy hirdették meg: csak magyar költők verseit lehet választani. Ez azért fontos, mert nekünk, magyaroknak, elsősorban a saját költészetünkből kell választani a repertoárt.

A szavalóversenyen többen is magasan kiemelkedő teljesítményt nyújtottak. Az alsó tagozatosok közül Rákóczi Szilvia szavalata volt a legkiemelkedőbb (Szalay Borbála: A csacsi). Fantasztikusan jól ráérezett a vers humorára. Az artikulációra sem lehetett panasz.

A középkorosztályban a 4-esek és 5-esek között több kiemelkedő előadást hallottunk. Láng Edit - aki ebben a kategóriában kimagaslóan első helyezést ért el, s a zsűri külön kiemelt dícséretben részesítette - bravúros teljesítményt nyújtott. A Kőműves Kelemenné című népballadát adta elő parádésan. Maga az, hogy ilyen nagy horderejű feladatra vállalkozott, lenyűgöző volt. Előadása hordozta mindazon elemeket, amelyek szükségesek a ballada mély átéréséhez és megértéséhez. Jól ráérezett a ballada lényegére, a tragédiára.

Artikulációja kitűnő volt. Editet csak biztatni tudom arra, hogy vegyen részt akár még nivósabb szavalóversenyeken is, hiszen nagy tehetség birtokában van.

A másik kiemelkedő előadás Kollányi Dániel nevéhez fűződik. Ő Petőfi Sándor: "Ha férfi vagy, légy férfi!" című versét szavalta. Nagyon szépen hangsúlyozott.

A 3. csoportban is szép szavalatok hangzottak el. Ide a 6., 7. és 8. osztályosok tartoztak. Az itt elhangzott szavalatok közül Keskeny Anita és Poór Szilvia szavalatát lehet kiemelni. Mindketten kiválóan hangsúlyoztak és szépen formálták szavakat.

Köszönet és dícséret illeti a zsűri munkáját. Az elnöki tisztet Molnár Béláné, Edit néni töltötte be. Zsűritagok: Csapó Zoltánné, Zsuzsa néni, Kuminka Györgyné, Anikó néni, Rigó Gabi néni tanárnők voltak. Az ifjúság részéről én töltöttem be ezt a megtisztelő feladatot.

Összefoglalva tehát, élményekben gazdag, színes, igényesen megszervezett szavalóversenyt hallottunk. Bízom abban, hogy a következő években is ugyanilyen, nagyszerű produkciókat hallgathat intézetünk tanári kara és ifjúsága.

16

*Törödjünk
többet
egészségünkkel!*

Dr. Csobay Ildikó szemész szakorvos

Szemünk védelmében - a szemsérültek ellátásáról

Az ipar, a mezőgazdaság és a közlekedés fejlődésével jelentősen megnövekedett a munkahelyi és a közlekedési balesetek száma. A manapság korszerű, minden szempontnak megfelelő védőberendezések, biztonsági előírások alkalmazása, illetve betartása mellett a balesetek számának csökkenése remélhető. Mindezek ellenére a szemsérülések csökkenésére kevésbé lehet számítani. Ez adódik a szem speciális helyzetéből, mert mindig a munkafolyamat felé fordul és abból a tényből, hogy olyan apró idegentestek, illetve sérülések, amelyek a test egyéb részén észrevétlenül maradnak, a szemben súlyos elváltozásokat idéznek elő. Az elsősegélynyújtás legfontosabb szabályait nemcsak a szakorvosnak, hanem az üzemorvosnak, az üzemi ápolónőnek is ismernie kell. A munkahelyeken az elsősegélynyújtás oktatása elsőrendű feladata az üzemorvosi, üzemi ápolónői, vöröskeresztes hálózatnak. Nélkülözhetetlen, hogy minden dolgozó ismerje azoknak az anyagoknak a veszélyes tulajdonságait, amelyekkel dolgozik és az általa végzett munkafolyamat során előforduló veszélyeket, ezek elhárításá-

nak lehetőségeit, az elsősegélynyújtás alapvető szabályait.

Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a nem szakszerű ellátás néha többet árt, mint használ. Az elsősegélynyújtó csak annyit és csak azt tegye, amiről biztosan tudja, hogy helyes. A szemészeti elsősegélynyújtás nem nehéz, bonyolult feladat, pontosan azért, mert igen speciális terület és gyakran csak szemész szakorvos tud segíteni.

Azt a keveset, amit lehet nyújtani, azt azonnal és maradéktalanul kell tenni, mert gyakran a szem sorsát a percekben belül alkalmazott "kezelés" dönti el, ami esetleg azon múlik, hogy a sérült közvetlen munkatársa tudja-e, mi a teendő. Értékes perceket veszíthet a beteg, míg vár az orvosra, vagy míg orvoshoz viszik. Mindez nem jelenti azt, hogy a sérültet nem kell a legrövidebb időn belül a legközelebbi szemészeti szakrendelésre, illetve az illetékes szemészeti osztályra szállítani, csak a gyors és szakszerű elsősegélynyújtás jelentőségére hívjuk föl a figyelmet.

A leggyakoribb sérülést az idegentest okozza, amely a szem kötőhártyáján,

szaruhártyáján, vagy a szemhéjak alatt helyezkedik el.

Lehet por, szén, kőszemcse, fémszilánk, bogárszárny, szempilla, üvegszilánk, ami gyakran törött szemüvegből származik.

Az idegentestet minél előbb el kell távolítani. A kötőhártya felszínén lévő idegentest nedves vattával könnyen eltávolítható. A szaruhártyán lévő, illetve a kötőhártyába fúródott idegentest eltávolítása szakorvosi feladat. Minél később kerül sor az eltávolításra, annál nagyobb a fertőzés veszélye és maga az eltávolítás is sokkal nehezebb. Az említett idegentestek nagy része fémmegmunkáló üzemekben, kalapáláskor, öntvénytisztításkor, esztergályozás során kerül a szembe.

A védőszemüveg használata elengedhetetlen!

A tompa sérülések igen sokféle elváltozást okozhatnak a szemben. A sértő anyagtól függően gyakran szezonális halmozódást mutatnak (hógyolyó, pezs-gős üveg dugója, tetőcsomag rögzítő gumi). Tompa sérülés után mindig részletes szakorvosi vizsgálat szükséges.

Az enyhébb sérülésekre is vonatkozik ez a szabály, mert a későn felfedezett, esetleg hosszabb ideig tünetmentes elváltozásnak vagy a beteg indolenciájának betudható késlekedésnek a szem számára végzetes következménye lehet.

A szemhéjakon különböző foku bevérzés lehet, amely pár nap alatt felszívódik. A felszívódást kamillás borogattással siettetni lehet. A vérzés a sérülés után azonnal keletkezik. Komolyabb kimenetelű, ha a vérzés a sérülés után több órával keletkezik mindkét alsó szemhéjon, ez mindig koponyaalapi törés jele. Szemhéjduzzanatot okozhat, ha a bőr alá levegő kerül. Tapintata ti-

pusos, úgynevezett "lószőrpárna tapintatú", ami a szemgödör belső falának törésére utal.

Ilyenkor az orrfúvás tilos!

Kötőhártya bevérzés alkalmával mindig gondolni kell fedett inhártyasérülésre. Tompa sérülés során előfordulhat, hogy a szaruhártyán hámszűrés keletkezik. Ilyenkor meg kell nézni, nincs-e a szaruhártyában idegentest.

Súlyosabb sérülés jele a szaruhártya borussága, vérzés az elülső csarnokban, szivárványhártya leszakadás, a szemlencse, az üvegtest borussága, csökkent látásélesség. A sérülések egy része ideghártyaleváláshoz vezet, ezért a szemfenék vizsgálata elengedhetetlen. Fontos a perforáló sérülés felismerése. Látható a perforáló sebzés, a sebajkak közé csípdött belső részek, esetleg maga a perforáló tárgy is. A szem puha, a csarnok sekély, vér lehet benne. A nyitott falú szem vizsgálata veszélyes. Az elsősegélyt nyújtó feladata fedőkötést tenni a szemre és a beteget sürgősen szemészeti osztályra kell szállítani.

(Fedőkötés: steril gézlapot óvatosan a szemre helyezünk, és két vékony ragtapaszcsikkal leragasztjuk úgy, hogy a csik egyik vége a homlokcsont ellenkező dudorán, a másik vége az azonos oldali arccsont dudorán rögzüljön. Ez azért fontos, mert az arcbőrnek ez a két pontja nem változtatja helyét a mimikai izmok működésekor.)

A szemhéjak sérülésére ugyanez a szabály vonatkozik: ellátása nem sébész, hanem szemész feladata. A helytelen helyreállítás a szemhéj hibás záródásához vezethet, ami veszélyezteti a szaruhártya épségét. A fertőzés veszélyét a legkisebbre kell csökkenteni. A

18

seb bekötése mindig tiszta kézzel történjék.

Minden nyílt sérülést hat órán belül el kell látni, nem szabad megfélekedezni a tetanus megelőzéséről. Áthato-

ló sérülés esetén a beteget fedőkötéssel ellátva fekvő helyzetben kell szemészeti osztályra szállítani.

A szemsérülések között az égések, maródások igénylik elsősorban a gyors és szakszerű elsősegélynyújtást. Savsérüléskor a sav a szem felületének szöveteiben a fehérjéket azonnal oldhatatlan állapotban kicsapja, így a keletkezett elhalt sejtekből álló "pörk" megakadályozza a sav mélyebb vagy szomszédos rétegekbe való terjedését.

Igy kedvezőbb kimenetelű, mint a lugsérülés és az elváltozás mértéke is hamarabb megítélhető. A lugok a fehérjéket elfolyósítják és a fehérjékhez kötött maróanyag napokkal a sérülés után is károsíthatja a környező szöveteket. Még 7-10 nap után sem ítéltető meg az elváltozás mértéke. Az égések gyakran robbanásokkal kapcsolatban fordulnak elő, háborus vagy ipari sérülések következtében. Az égés a maródáshoz hasonló klinikai képet és elváltozást hoz létre.

Gyakorisága miatt ki kell emelni a mézszérülést. Az oltott mézsznek csak mint idegentestnek van jelentősége. Súlyos maródást az égetett oltatlan méz okoz.

Nagy gyakorlati jelentőségű a tintaceruza okozta sérülés. Az analinfestékből a könnyű lúgos maróanyagot választ ki.

A maródásos sérüléseknek a kimenetele nagyrészt attól függ, hogy a vegyszer milyen töménységű volt és mennyi ideig érintkezett a szem szöveteivel.

Ezért van nagy jelentősége a gyors és szakszerű elsősegélynyújtásnak. A sérülést követően azonnal kell cselekedni. Első lépésként tiszta vízzel feltárt szemrés mellett a szemet alaposan ki kell mosni, legalább két percig, nem túl erős vízsugárral. Ilyenkor nem szabad orvosra várni, sem orvoshoz szállítani a beteget. Az alapos kimosás a legfontosabb. Miután ez megtörtént, hozzáértő egyén kifordíthatja a szemhéjat, hogy megnézze, nem maradt-e az áthajlásban maró idegen anyag. Ezután a szemet steril fedőkötéssel ellátva, a beteget haladéktalanul szemészeti szakrendelésre kell irányítani.

A fizikai ártalmak ismert formái az ultraibolya sugárzás okozta kötőhártya és szaruhártya gyulladások. Gyakran ivfénnel dolgozókon fordul elő, ha nem használnak védőszemüveget. A felszínes hámrétegben elnyelődő sugárzás a behatás után 5-6 órával okoz rendkívül erős idegentest érzést, könnyezést, mert a szaruhártyán hámihiány keletkezik. A panaszok érzéstelenítő csepp hatására rövid időre elmúlnak. A "gyakorlott", ivfénnel dolgozó szakemberek ezt már jól tudják. Kérésükre is tilos adni érzéstelenítő cseppet otthoni használatra, mert az érzéstelenítő oldatok maguk is hámmérgek.

Hasonlóképpen nem javasolt az igen elterjedt házi gyógymód, a reszelt nyers krumpli szemre tétele. A sérült sokkal hamarabb megszabadul a kellemetlen fájdalomtól, ha haladéktalanul szemészeti szakellátást vesz igénybe.

Végezetül ismét nyomatékosan felhívjuk a figyelmet a részletes egészségnevelő tevékenység jelentőségére, a munkavédelmi előírások pontos betartására és a szakszerű, gyors elsősegélynyújtásra.

"Medicus curat, natura sanat"

Néhány bevált gyógyteakeverék

"Az orvos ápol, a természet meggyógyít" - mondja a régi latin közmondás. Cikksorozatomban első részében néhány olyan teakeveréket ismertetek, melyek teljes mértékben helyettesítik a gyógyszereket, sőt azokkal szemben rendelkeznek olyan plusz előnyökkel is, melyek egyértelműen alkalmazásuk mellett szólnak.

Nem károsítják a szervezetet, szakszerű alkalmazásuk esetén nincsenek mellékhatások, nem kell felírni őket és a gyógyszereknél általában jóval olcsóbban beszerezhető a gyógynövény-szaküzletekből. Az összeállításnál egy csésze vízhez az ajánlott egység a három ujjal felcsipenthető drogmennyiség. Ha a boltban vagy a gyógyszertárban állítatjuk össze a keveréket, akkor bármi lehet az egység, de az arányok betartására ügyelni kell. Az alábbiakban közölt gyógyteákat német természetgyógyászok javasolják:

1. Bélrenyheség, székrekedés ellen.

Három egység szennalevél, két egység bodzavirág, egy-egy egységnyi ánizs és édeskömény. (Vigyázat! Vannak szennára allergiás személyek, ezért használata előtt orvosi véleményezés szükséges.)

A keveréket leöntjük forró vízzel, 15 percig lefedve állni hagyjuk. Leszűrjük és a növényekben levő levet is kinyomkodjuk. Lehetőleg még melegen fo-

gyasszuk. Minden étkezés előtt egy csészényit igyunk belőle.

2. Ha elégtelen a menstruáció:

Négy rész szennalevél, három rész édeskömény, három rész édesgyökér. Csészénként egy púpos kávéskanál keverék szükséges. A kúrát már két héttel a ciklus kezdete előtt meg kell kezdeni. Esténként a drogot hideg vízzel leöntjük, lefedjük és reggelig állni hagyjuk. Naponta két csészényi mennyiséget egyenletesen beosztva kortyolgatva hidegen fogyasszunk.

3. Ha túl erős a havivérzés:

Négy rész vérontófű, három rész pásztortáska és három rész fagyöngybojgó. A keveréket leöntjük forró vízzel, 15 percig lefedve állni hagyjuk. Leszűrjük és a növényben levő levet is kinyomkodjuk. Naponta két csészényit kortyolgatva igyunk belőle.

4. Álmatlanság ellen:

Három csipetnyi valeriána (macskagyökér), két csipetnyi komlólevél és két csipetnyi kamillavirág, két csipet citromfű és egy csipetnyi borsmenta. A keveréket leöntjük forró vízzel, 15 percig lefedve állni hagyjuk. Leszűrjük és kinyomkodjuk. Röviddel lefekvés előtt egy csészényit igyunk belőle.

**5. Éjszakai izzadás
ellen:**

Azonos mennyiségű
zsályát, izsópot, zsurló

füvet és cickafarkot keverünk össze. Egy csészére két kávéskanálnyi keveréket számítsunk. Takaréklángon forrástól számított 10 percig főzzük. Elalvás előtt 2 csészényit iszunk belőle.

* * *

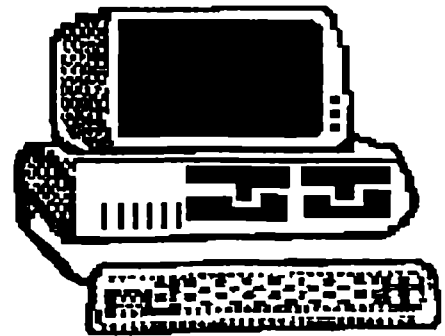
Szövetségünk Információs Szolgálatáról

Az információs szolgálatot 1990. márciusában hívtuk életre, vagyis ez idő szerint egy esztendeje működtetjük a szövetség budapesti székházában. A szolgálat mostanra jutott el arra a szintre működési feltételeit és tárgyi felkészültségét illetően, hogy bátran meghirdethetjük: szolgáltatásainkkal felkészülten várjuk a tagok jelentkezését!

A KOOPINFORM, az INTELLROBOT és a NETREND számítástechnikai cégek adományoztak számunkra IBM/XT számítógépet EPSON FX nyomtatót és akusztikus MODEM-eket. A modemek segítségével a közeljövőben fogunk rákapcsolódni az IIF csomagkapcsolt információs hálózatra, amely lehetővé teszi számunkra, hogy külső nagy adatbázisokból kérhessünk le adatokat.

A szolgálat ügyfélfogadási ideje is kibővül, így már hétfőtől csütörtökig minden délután 14 - 16.30-ig igénybevehető a szolgáltatások.

Szolgáltatásainkról röviden: felvilágosítást adunk szabadidős és kulturális

programokról, klubokról és tanfolyamokról, egyesületekről, alapítványokról, segítő szervezetekről. Vállaljuk információk felkutatását és gyűjtését, bibliográfiák összeállítását, kiadványok felkutatását, cikkek díjtalan hangszalagra olvasását, üzenetek felvételét, megőrzését és átadását, hirdetések ingyenes feladását és hirdetéskeresést. Árusítunk nyelvtanuláshoz segédleteket, érettségire felkészítő segédanyagokat és minden témakörben a felmerülő igényeknek megfelelő hanganyagokat az üres kazetta árán.

Kapcsolatrendszerünk bővülésével szolgáltatásaink körét is folyamatosan bővíteni szeretnénk.

Keresztezett minta függőleges csíkokkal

— 21-gyel osztható szemek. A páros sorok fedettek. A páros soroknál a keresztezés lekötése fordított, sima sorrendben történik. A leemelt szem fordított.

1. Kétszer egymás után: 1 leemelt, 1 fordított. 1 leemelt, 6 fordított. Háromszor egymás után: 1 sima, 1 fordított. Kétszer egymás után: 1 leemelt, 1 fordított.

3. Kétszer egymás után: 1 leemelt, 1 fordított. 1 leemelt, 5 fordított. Háromszor egymás után: Jobbra keresztezés. Kétszer egymás után: 1 fordított, 1 leemelt. 1 fordított.

5. Kétszer egymás után: 1 leemelt, 1 fordított. 1 leemelt, 4 fordított. Háromszor egymás után: Jobbra keresztezés. 2 fordított. Kétszer egymás után: 1 leemelt, 1 fordított.

7. Kétszer egymás után: 1 leemelt, 1 fordított. 1 leemelt, 3 fordított. Háromszor egymás után: Jobbra keresztezés. 3 fordított. Kétszer egymás után: 1 leemelt, 1 fordított.

9. Kétszer egymás után: 1 leemelt, 1 fordított. 1 leemelt, 2 fordított. Háromszor egymás után: Jobbra keresztezés. 4 fordított. Kétszer egymás után: 1 leemelt, 1 fordított.

11. Háromszor egymás után: 1 leemelt, 1 fordított. Háromszor egymás után: Jobbra keresztezés. 5 fordított. Kétszer egymás után: 1 leemelt, 1 fordított.

Körteminta (kezdőknek)

— 18-cal osztható szemek. A páros sorok fedettek.

1. 3 sima, 7 fordított, 8 sima.

3. 2 sima, 9 fordított, 7 sima.

5. 1 sima, 11 fordított, 6 sima.

7. Kétszer egymás után: 4 fordított, 5 sima.

9. 3 fordított, 7 sima, 3 fordított, 5 sima.

11. 2 fordított, 9 sima, 2 fordított, 5 sima.

13. 1 fordított, 11 sima, 1 fordított, 5 sima.

15. 1 fordított, 11 sima, 1 fordított, 6 sima.

17. 2 fordított, 9 sima, 7 fordított.

19. 3 fordított, 7 sima, 8 fordított.

21. Kétszer egymás után: 4 fordított, 5 sima.

23. 1 sima, 3 fordított, 5 sima, 3 fordított, 6 sima.

25. 2 sima, 2 fordított, 5 sima, 2 fordított, 7 sima.

27. 3 sima, 1 fordított, 5 sima, 1 fordított, 8 sima.

*Vateleki Péter:***Kis kutya, nagy kutya...**

Forgalmas évet zárt a szövetség Vakvezető Kutyakiképző Iskolája 1990-ben. Minden eddiginél több kutyaigénylést, szám szerint 17-et sikerült ki-elégíteni, beleszámítva 2 jelzőkutya ki-adását is.

Összesen 41 kutyát vettünk át megfigyelésre, továbbtenyésztésre vagy kölyökként.

Új szint jelentett az iskola életében a labrador retrieverek megjelenése. Ez a —nyugaton már jócskán elterjedt— fajta ideális munkakutya és vakvezetésre azért különösen alkalmas, mert szinte egyáltalán nem agresszív. Hazánkban kevésbé közismert, ezért sok igénylő idegenkedik tőle. Mégis, aki együtt dolgozik ezzel a kedves, mindig vidám, farkát örökösen csóváló csupaszív teremtménnyel, nagyon hamar megszereti. Általában három színváltozatban fordul elő: leggyakoribb a fekete, kevesebb a sárga és elég ritka a csokoládébarna. Mindig egyszínű. Középnagy termetű, négyzetbe rajzolható (törzhossza és marmagassága közel azonos). Marmagassága 55-60 cm. Feje széles-homloku kerek, sötét, barátságos szemekkel és lelapuló, magasan tűzött középnagy fülekkel. Rövid, izmos nyaka kissé meredek, szügye széles, izmos, mellkasa mély. Háta rövid, feszes, ágyéka erős, fara kissé lejt. Farka rövid, vastag. Szőrzete sűrű, rövid. Szabadban és lakásban egyaránt tartható.

Eredetileg új-fundlandi halászok alkalmazták a hálók kötélvégeinek úszva

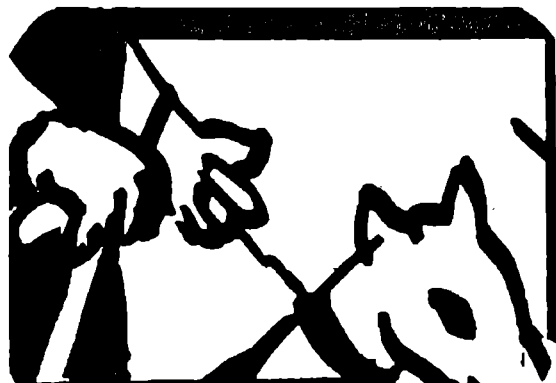
apportozására, innen került Angliába, ahol vadászkutyaként is kiválóan megállta a helyét. Vakvezetőként jelenleg 3 fekete szuka dolgozik Magyarországon, kiképzés alatt egy sárga szuka, egy fekete és egy sárga ivartalanított kan áll.

A labradorok megjelenése mellett a tavalyi év újdonsága volt a Tenyésztési és Kölyöknevelési Programok beindítása.

Ezek keretében 6 tenyész-szukával (5 labrador és 1 német juhászkutya) a "LÁ-TÓSZEM" kennelnév alatt fogtunk tenyésztésbe.

Eddig 3 szuka fialt és 2 fedeztetve néz "anyai örömök" elé. A Tenyésztési Programhoz szorosan kapcsolódva indítottuk el Kölyöknevelési Programunkat. Nemcsak a saját tenyésztésű kölykökre alapozunk, mert esetenként kedvező feltételekkel hozzájutunk megfelelő életkorú és fajtájú, külső tenyészetekből származó kölykökhöz is. Így az egyik legértékesebb szerzeményünk 3 golden retriever kölyök, a labrador retriever közeli rokona. A beszerzett vagy saját tenyésztésű kölyköket nagy örömmel vállalják nevelésre érvényes kutyaigénnyel rendelkező látássérültek, akik a nevelést követő kiképzés után visszakapják örökös használatra megszeretett kedvenceiket. Jelenleg 17 kölyökkutya: 10 labrador, 4 német juhász és a három golden élvezi nevelőgazdája gondoskodását.

Közülük a legtöbbet már az idén kiképzésbe fogjuk vonni. Újdonságot je-

lent az eddigi gyakorlattal szemben a kiképzésbe állított kutyák ivartalanítása. Kísérletképpen eddig néhány kan ivartalanításával foglalkoztunk, az eredmény és a külföldi tapasztalatok ismeretében azonban járható útnak látjuk ezt a módszert olyannyira, hogy a jövőben a szukákat is ivartalanítani szándékozunk. Ez a viszonylag könnyű beavatkozás — ha megfelelő időben történik — csak előnnyel jár. Az állatok kissé természetesebbek, erőteljesebbek lesznek. A nemi érdeklődésük — ezzel szaglászási késztetésük — teljesen eltompul, így sokkal jobban képesek feladatukra koncentrálni. Ez a herélt kankra jellemző változás, ami még a dominanciára törekvés elmaradásával is párosul. Szukáink esetében megszűnik az örök rettegés félévenként a "félrelépés"-től, ugyanakkor a tüzelés elmaradása tisztántartási szempontból is jelentős.

A kedves olvasó e sorok elején találkozhatott egy eddig nem túlzottan ismert fogalommal: a jelzőkutyáéval. A jelzőkutyának olyan értelmes, szelíd, de vakvezetésre nem alkalmas kutyákat képezünk ki, amelyek alkalmasak arra, hogy gyengénlátó vagy vak emberek mellett, akik valamilyen okból nem, vagy csak sokára juthatnak vezetőkutyához, hűséges, fegyelmezett társaként

enyhítsék a magányt, adjanak és várjanak szeretetet.

Az iskola jelenleg is rendelkezik jelzőkutyának megfelelő "tanítvánnyal".

Mindannyian reménykedünk, hogy az idei is eredményes éve lesz a Vakvezető Kutyaképző Iskolának és jónéhány kutyagénylő gondját tudjuk csökkenteni egy-egy jól képzett, hűséges társ átadásával.

* * *

Vakvezető kutyával közlekedők
figyelmébe!

Mindazoknak szól ezen tájékoztatás, akik a múlt évben egy nemzetközi pályázatra anyagot küldtek be a vakvezető kutyáikkal történő közlekedési és egyéb élményeikről.

Magyarországról 11 pályázó küldte el munkáját. Az eredményt a múlt év végén szerették volna közzétenni, de a technikai akadályok, vagyis a pályamunkák német nyelvre történő lefordítása, nem tették ezt eddig még lehetővé.

A legutóbbi tájékoztatás szerint most már rövidesen megszületik az eredmény, s akkor természetesen erről a "Vakok Világa" is részletesen beszámol.

A nemzetközi pályázatra egyébként Európa országaiból összesen 22 pályamű érkezett, s így nekünk magyaroknak nincs szégyenkezni valónk a 11 indulónkkal.

Bízunk benne, hogy közülük díjazottak is kikerülnek majd.

24

*Tallózás nemzetközi vakügyi sajtóból***Különleges megjegyzések**

(Az Unser Schaffen c. újságból fordította Fedorné Hidvégi Andrea)

Meissner úr taxis volt. Méghozzá már jónéhány éve. Olyan vezető volt, aki maga nem hibázik, de annál többet szapulja vétkes vezetőtársait. Nap mint nap dühöngött a többi autós miatt, csoda, hogy még nem kapott szívrohamot.

Egy nap egy másik autós nem adta meg neki az elsőbbséget és összeütköztek. Bár nem volt utasa, Meissner úr mégis rettenetesen dühbe gurult általában a vezetők ügyetlenségén, de főleg azon, hogy ez itt nem adta meg neki az elsőbbséget.

Meissner úr átkozódott, nem segített a másik bocsánatkérése. Ha egyszer belekezdett, nem tett féket a nyelvére. Káromkodásaiból egy nyelvész egész szitokszótárt állíthatott volna össze. Másnap, mikor elpárolgott a mérge, Meiss-

ner úr elment a biztosítóhoz, a kárát bejelenteni. A másik autós elismerte vétkeességét, ez tehát nem jelentett problémát.

A biztosító alkalmazottja átadott Meissner úrnak egy űrlapot.

— Kérem, töltsé ki ezt a nyomtatványt!

Meissner úr úgy tett, ahogy mondta. Nem volt semmi probléma, tudta a balesetet okozó adatait, ismerte a baleset lefolyását... Csak az utolsó, "Különleges megjegyzések" feliratú rovat okozott gondot. Meissner úr ide-oda csúszkált a széken, a fejét vakarta, gondolkodott... Végül ezt írta a rubrikába:

"A baleset után tett különleges megjegyzéseim írásban nem ismételtetők!"

Otto R. Braun

Dénes Géza: Humorsarok

A 70-es években egy vak házaspár segélyt kérni beállít a Városi Tanácshoz. Az ügyintéző szépen fogadja őket, ám belép a tanácselnök, s pulykavörösen szól:

— Már megint segélyt kérnek? Mire nézik a napot? Mondják, mi lenne, ha

nem ez a rendszer lenne, akkor hová fordulnának folyton segélyért?

A vak férfi így veti vissza a szót:

— Még mi csak meglennénk valahogy elnök elvtárs, de magukkal mi lenne?...

Dr. Földi János

*Jelentés az ellenőrző
bizottság vizsgálatáról a
Braille-könyvtári
selejtezéssel kapcsolatban*

Az ellenőrző bizottság, a vizsgálat lefolytatásával, a ténymegállapításaival és a javasolataival elő szeretné segíteni azt, hogy a szövetségben a jövőben ne fordulhasson elő hasonló, a szövetséget és a tagokat egyaránt sújtó, anyagi, erkölcsi és szellemi kár.

Ténymegállapítás 1.

A szövetségben külön leltárügyi előadó dolgozik. A leltározási szabályzat értelmében 3 évente kell leltározni a braille-könyvtárat.

A kulturális osztályvezetőnek kell gondoskodnia az eltűnt vagy leselejtezett kötetek pótlásáról.

Ténymegállapítás 2.

1981-ben és 1983-ban a braille-könyvtárban történt selejtezés alkalmával kb 1000 kötetet selejtezték le. Ezek elszállításáról a gondnoknak kellett volna gondoskodnia, de ez elmaradt.

A kötetekért, mint papírért járó pénz hiánya senkinek nem tűnt fel.

1989-ben történt selejtezéskor 4426 kötetet selejtezték, ez tartalmazza a korábban leselejtezett és elszállításra nem került köteteket is. A jegyzőkönyvből kiderült, hogy 1972 óta felbontatlan postacsomagokban penészedtek könyvek, melyek csak 1989-ben kerültek elő (100 csomag). A könyveknek közel a fele a földön össze-vissza volt.

Ez a selejtezés egybeesett Tóth Mária nyugdíjba vonulásával. Ekkor kb. 70

kötet hiány is felmerült, anyagi felelősségrevonás nem történt. Az ekkor készült jegyzőkönyveket Tóth Mária nem írta alá.

1989 márciusától szeptemberéig a következő leltárig újabb 270 kötet tűnt el, amely miatt szintén nem került sor anyagi felelősségrevonásra. Ez idő alatt viszont előkerült 36 olyan kötet, melynek egy része a korábbi leltárnál nem is hiányzott.

A leselejtezett kötetek értéke darabonként 204 Ft (anyagköltség), összesen 903.000 Ft volt (lefelé kerekítve).

Az ellenőrző bizottság javaslata:

A javaslatok a szövetségben működő valamennyi könyvtárra vonatkoznak, hogy a jövőben ne fordulhasson elő a braille-könyvtáréhoz hasonló eset.

Ahol a javaslatban kötet szerepel, azon kazettát is érteni kell értelemszerűen.

Az elnökség bízta meg a kulturális osztály vezetőjét, hogy a könyvtárakra vonatkozó általános selejtezési szabályzat alapján dolgozzon ki egy, a szövetség könyvtárainak sajátosságait figyelembe vevő selejtezési szabályzatot.

A könyvtárosok munkaköri leírása tartalmazza az alábbi kitételeket:

A könyvtáraknak évente közölnie kell a kulturális osztályvezetővel a selejtezésre szoruló kötetek listáját;

— a postán eltűnt, illetőleg a tag által vissza nem küldött kötetek felsorolását haladéktalanul, de legkésőbb az adott év végén, közölnie kell a kulturális osztályvezetővel;

— amennyiben a fentiek elmulasztásából vagy egyéb, a könyvtáros hibájából eredő kár éri a szövetséget, azért a könyvtáros anyagi felelősséggel tartozik.

25

26

A kulturális osztályvezető munkaköri leírása tartalmazza a következőket:

— A kulturális osztályvezető köteles a leltározással egyidejűleg,

a könyvtárosok javaslatait figyelembe véve, a selejtezésről, és a leselejtezett kötetek pótlásáról gondoskodni;

— köteles, a szövetség illetékes dolgozója útján, a postával vagy a taggal szemben fennálló kártérítési igényt érvényesíteni;

— fenti kötelezettségeinek elmulasztásából, a szövetségnek okozott kárért anyagi felelősséggel tartozik.

***

Az ellenőrző bizottság felhívja a főtítkárt, mint munkáltatót, hogy a fenti javaslatok figyelembevételével tegye meg a szükséges intézkedéseket.

30 napon belül készíttesse el az új munkaköri leírásokat, 90 napon belül pedig a selejtezési szabályzatot.

Az új munkaköri leírásokból és a selejtezési szabályzatból egy példányt küldjön meg az ellenőrző bizottság elnökének a határidők leteltét követő 8 napon belül.

Semseyné Legeza Ilona

Ima apámnak

*Ime gyermekként mesékért könyörgök,
de az idő szíveden dörömböl,
fülsiketítő virágot méreget:
krizantént, rózsákat, véredet.*

*Tejfogakkal harapnám rólad a havat,
hogy megszakadnék a súlya alatt,
de az idő szíveden dörömböl,
angyalok zuhannak havas szemedből.*

*Véredből rózsák babásodnak a hóra
mint elásott zubbonyból az őszirózsa,
a jel rózsákat szül vérből, koromból
s te öntözöd őket hangtalan torokból.*

*Szád szobájában már fagy dagaszt,
a föltámadt szél arcodba harap,
csak babásodik véred a hóra,
csak semeidből hull az óra.*

*S íme, tenyeredbe fogod arcom,
tenyeredbe, mely annyit harcol,
hogy lettél cselédje az időnek,
krizanténja, rózsája, vére.*

*Én tejfogakkal harapom rólad a havat,
hogy megszakadok a súlya alatt,
de te csak fekszel, s szíved dörömböl,
angyalok hullanak havas szemedből.*

Ertl Sándorné

Visszapillantás

27

1946. szeptemberében levelet kaptam régi tanáromtól, aki akkor az Ipari Minisztérium részére leltározta a különböző helyekre kiadott szövőszékeket, illetve azok maradványait. Már amit a háború meghagyott.

Azt írta: — ő arra gondol, hogy a Vakokat Gyámolító Egyesület részére jó lennék én a szövöde újbóli beindításához.

Nosza, lett nagy izgalom, különféle hozzászólások. Nem lesz ott jó neked, ne menj beteg emberek közé — mondták. Két nap múlva úgyis ott hagyod, jósolták mások.

Végül is én döntöttem: megyek.

A Május 1. út 7.-ben (ma ismét Hermina út) az intézetben kaptam elhelyezést. Ablak ugyan nem volt, de egér annál több. Ám nem fogtak ki rajtam, fél dió és virágcserep segítségével megfogtam őket, már amelyik el nem szaladt. A hideg ellen meg úgy védekeztem, hogy lefekvés előtt felöltöztem. Sapka, zokni, kesztyű és meleg pongyola a hálóing fölé, így azután kutya bajom sem lett, amikor reggel arra ébredtem, hogy a havat befújta a szél.

Sebaj, szőkének jól illik a fehér! Most, amikor nem tudom már "milyen volt szőkeségem". Sokszor visszagon-dolok az elmúlt 40 évre, mert csak fiaim születése után hiányoztam egy keveset.

Amikor az intézetbe való megérkezésemet követő reggelen lementem a kápolnába, még teljesen üres volt. Nagy-

mamám tanítását: "ne tekintgess hátra!", egy ideig megfogadtam. Amikor azonban az "angyali karok" megszólaltak, bizony csak hátra néztem. Hát..., a csodálatos ének és látvány között óriási volt a különbség. A szerényen és szegényesen öltözött lányok, valamint a gyönyörű ének engem annyira lenyűgözött és meghatott, hogy elfeledni sosem fogom.

Volt egy asztalos üzem a ház pincéjében. Fillérékért kaptunk egy zsák forgácsot, amivel én egy egész kádra való vizet meg tudtam melegíteni. A hideg szoba ellenére vigan lubickoltunk a jó meleg vízben. Akkor is, amikor az esküvőmre készültem, a szövőlányok készítettek nekem fürdőt, s még engem csutakoltak, élénken "sajnálták" szegény férjemet. Talán még a tüdőbaj is elvisz, olyan sovány voltam akkor. Ha, ha, ha...hol van az már!?

Nem volt az csoda, hiszen olyan rosszízű kenyérgombóc levest, amelyet akkor az intézetben főzhetek, én még nem ettem. Nem a szakácsnő tehetett róla! Talán ez is adta az ötletet: mi lenne, ha egy kis finomságot készítenénk? A házmesterné tíz literes táljában őszibarackból, tojásfehérjéből és cukorból olyan csodálatos boszorkányhabot vertünk, hogy az egész szövöde ragadt a finom édességtől.

Fonal igen kevés volt, ezért beosztottuk ki-ki mennyi ideig szőhet. Eleinte 10-15 cm-ek sikerültek. Ezért azután

28

nagy izgalmat okozott, amikor az egyik lány az előírt idő alatt 110 cm-t szótt. Mit tagadjam, nekem is nagy öröm volt, hogy sikerült! Akkoriban még csak álom volt, hogy 15, sőt 30 métert is leszójenek egy műszakban.

Sok háborús sérült is volt akkor az intézetben. Olyanok is, akiknek a kezét vitte el a gránát. Tiszteletre méltó volt, hogy mennyire iparkodtak tisztaságukat, méltóságukat megőrizni a korlátozott lehetőségek ellenére is.

Mint látó embernek sokáig szokatlan volt nekem a "vakok élete és világa", de nem tartott sokáig.

(Folytatjuk)

Felhívás nemzetközi üdülésre

Tekintettel az elmúlt három év nagyszerű nemzetközi üdülési programjára, -amelyen 17 országból 400 főnél többen vettek részt-, a Spanyol Vakok Nemzeti Szövetsége (ONCE) készen áll hasonló rendezvény megtartására ez év júliusában.

Céljaink: új barátok szerzése, a különféle tapasztalatok cseréje és sokféle tevékenység, napozás és pihenés, idegen nyelvek gyakorlása, sportolás és a jövőben rendezendő találkozók szervezése.

A világ minden részéből jelentkezhetnek vak, lárássérült, illetve látó személyek.

A tíznapos üdülési időszak ára 55 ezer peseta, az összes költséget beleszámítva. Mindez egy kényelmes szállodában kétágyas, fürdőszobás, teraszos elszállásolást jelent, ezenkívül egészséges úszómedencét, szaunát, hydro-masszázst, valamint az étkezések, a kirándulások és az egyéb tevékenységek költségeit. A szálloda a tenger mellett, Barcelona közelében Costa Doradában található.

A csoportokat az alábbi időpontokban szervezzük:

1. július 15 - 25.
2. július 29 - augusztus 8.

Mindazok, akik érdeklődnek a programban való részvétel iránt, mielőbb irniuk kell az alábbi címre, feltüntetve a választott turnust.

Mr. Juan J. Torres Masip
Organización Nacional de Ciegos de España
Delegación Territorial de Cataluña
Calabria, 66-76
08015 Barcelona/Spain

Amint választ kapunk Önöktől egy egészen részletes programot küldünk terveinkről.

Hogyan lépett hadba Magyarország 1941-ben?

(Szabó Lászlóné írása nyomán)

Gróf Teleki Pál halála után Bárdossy László lett a miniszterelnök. Nem nagyon törekedett a szovjet-magyar viszony rendezésére. Volt gondja más is, éppen elég. A brit birodalom kormánya április 6-ikán megszakítja diplomáciai kapcsolatait Magyarországgal. Németország balkáni háborújának befejeztével kiterjeszti birodalmi befolyását Magyarországra. A katonai tisztikarban erősödik a német-barátság, mivel a Trianonban elcsatolt területek visszafoglalása jórészt német segítséggel történt. Ezt a - korabeli kifejezéssel élve - "Waffenbruderschaft"-ot erősítette az anti-kommunista szemlélet is.

Hitler és vezérkara Magyarországon kívül két másik országra számított; Finnországra és Romániára. E két országnak külön-külön elszámolnivalója is volt Moszkvával. A Szovjetunió ugyanis az ezt megelőző egy-másfél évben területeket vett el tőlük. Finnországtól Karélia egy részét, Romániától pedig Besszarábiát és Észak-Bukovinát.

A Weermacht tisztjei nem bíztak túlságosan a magyarokban, mivel szerintük "... a magyaroknak semmi okuk arra, hogy megtámadják Oroszországot". Eleinte Magyarországot kizárólag átvonuló területként vették számba. Hitler így csak Finnországot és Romániát tekintette jövődóbeli szövetségeseinek. Hitler sem Horthyval, sem a magyarokkal nem rokonszenvezett. Horthy az

1938-as kielői találkozón megtagadta a Csehszlovákia elleni akcióban való részvételt a német katonai erők oldalán. Hitler 6-8 hetes villámháborút tervezett, a jövődóbeli zsákmányon nem kívánt senkivel sem osztozni. Amennyiben katonákat kért volna Horthytól, akkor -Antonescu kárára- Dél-Erdély egy részét, esetleg Galiciát kellett volna cserébe adnia.

1941. június 22-ikén három hatalmas hadseregcsoporthoz, 140 német hadosztályhoz, a Kárpátoktól a Keleti-tengerig megkezdte hadműveleteit azzal, hogy átlépte a szovjet határt.

A németek a villámháborúban meglepett országokat igen hamar győzték le. A lengyeleket és a franciákat három hét alatt, a jugoszlávokat pedig 12 nap alatt tették harcképtelenné. Ugyancsak három hét alatt foglalták el az egész Balkánt. Mindezek alapján Hitler elképzelésének volt alapja, ti. hogy hat hét alatt elérjük Moszkvát.

Bárdossy -a minisztertanács hozzájárulásával- megszakítja a diplomáciai kapcsolatot Moszkvával. A németbarát Wert tábornok szorgalmazta a magyarok hadbalépését, de a kormányzó ellenezte ezt. Bárdossy is tétovázott. Románia hadat üzent Moszkvának és a Pruth folyónál tűzharcot folytatott a vörös hadsereggel. Ezt tudta Bárdossy, de közben több lényeges dolog történt a háború kérdéséről. Szlovákia döntött a német oldalon történő hadbalépéséről, az önálló Horvát állam is elha-

30

tározta, hogy önkénteseket küld a keleti frontra. Ezen a napon több magyar tábornokot hívott meg a Wer-macht vezérkara villásreggelire.

26-án Kassát ismeretlen felségjelű gépek bombázták. A kormányzó délután összehívta a minisztertanácsot rendkívüli ülésre. Meg sem várta a kassai eset kivizsgálását, tüstént kinyilvánította a Szovjetunió elleni hadiállapotot. Ennek kihirdetése másnap, június 27-én történt meg. A nyilatkozat igencsak szűkszavú volt; kerülte a hadüzenet kifejezést. Horthy visszaemlékezésében megírta, hogy egy ilyen jellegű deklaráció a két ország közötti területi és haderőbeli különbözőség miatt igencsak megmosolyognivalónak tűnhetett volna.

Kevés olyan háborút ismer a hadtörténet, melybe egy országot és annak népét olyan könnyelműen és felelőtlenül kényszerítették bele, mint ahogyan hazánkat akkori vezetői! Jó volna megtudni a titkot, hogy milyen nemzetiségű pilóták ültek azokban a gépekben, amelyek Kassát bombázták. Ez a bombázás

csak ürügy volt Magyarország hadbalépéséhez. Már 41-ben is több feltételezés, találgatás élt a köztudatban. Az egyik elképzelés szerint a németbarát körök provokációja volt annak érdekében, hogy Bárdossy döntési képtelenségét kimozdítsák holtpontról. Egy másik szerint szlovák pilóták bosszúja volt Kassának az anyaországhoz való visszacsatolása miatt. Lehetségesnek tartották azt is, hogy a románoknak állt érdekében a légitámadás, félvét attól, hogy a magyarok esetleg hátra támadják őket, míg seregeik a vörösök ellen küzdenek a keleti fronton.

Bárki adta is ki a parancsot, nem számolt azzal, hogy mily sok ártatlan ember vére fog ezért hullani. De nemcsak az egyes emberek egyéni tragédiája volt ennek következménye; kárvallottja volt, lett az egész ország, a mai napig nyögve ebben az értelmetlen háborúban való részvételnek hátrányos következményeit. Levonható a tanúság: egy ország vezetői mindenkor úgy döntsenek, hogy számoljanak az előre nem látható, csak sejthető következményekkel.

* * *

Gobbi és a többiek

Magyar Nők Lapja 1991. 2. szám
(részlet)

"Remélem boldogok". Ezzel a két szóval ér véget Gobbi Hildának a színész-múzeum lexikonként is használható, olvasmányos, színész portrékat tartalmazó katalógusához írott, 1981-es elő-

szava. Boldognak akarta (vélte) tudni -színház nélkül is immár egymás között a múzeumban lakozó társait. Akik "a maguk idejében fénylő csillagok, néha sarkcsillagok voltak a nemzeti kultúra egén". Akiknek azért teremtett szakértelemmel, furfanggal, hivatalokban kilincselve és hagyatékokban kutatva, folyamatos fáradhatatlansággal örök haj-

lékot, színeszmúzeumot, hogy ne menjen el velük, emlékükel nyomtalanul "az idő hajója".

Boldogok voltak-e vajon holtan-halhatatlanul, kedves tárgyaik között plakáton, fényképen mutatkozva Déryné, Jászai Mari, Márkus Emilia, Bajor Gizi és a többiek? Ezt talán csak a múzeum teremtője és legújabb lakója, maga Gobbi Hilda kérdezhetné meg tőlük a túlvilágon. Déryné bizonyára bólintana, hiszen az utókor megvalósította, amiről ő életében álmódott: színésztársaival együtt lehet, afféle rezervátumban, "egy szép házban, nagy park közepén". Jászai Mari és Márkus Emilia meg lehet, még most is féltékenyen figyelniük át egymás szobájába, melyiküknél időznek tovább a látogatók...

De hogy érezheti magát az örökké nyüzsgő, szervező, cselekvő, színészpölitikus és apostol, a kollégiumteremtő és öregeket gyámolító, halhatatlan házigazda ebben a múzeumban, ahol immá-

Gobbi Hilda Mirigy szerepében

ron ő is végleges otthonra talált? Attól tartok, Aase anyó és Mirigy, Nyilas Misi és a Sasfiók alakítója Ljubov Jarovaja és Szabónéni nevében talán belenyugodva, de Gobbi Hildaként zsörtölődve, mérgesen fogadná interjúkérésemet, és keserűen válaszolna. Nem saját múzeumi szobáját, kedves tárgyai elrendezését, a falon látható fényképei sorrendjét kifogásolná, hanem legmerészebb álmainak kudarcát. Hogy a budapesti Nemzeti Színház megőrzött zsöllyéi, oszlopai, kiállított makettje láttán a látogatók még a hivatásos magyar színjátszás 200. születésnapján, 1990 őszén is csak az új Nemzeti felépítésének elvetélt, elhalasztott álmába kapaszkodhattak.

Köszöntőnek, kalauznak szántam e sorokat - mementó lett belőle... De talán Gobbi Hilda emlékének is így áldozhattunk méltó módon.

A két és fél éves szünet után újranyílt, újjárendezett, s az elkövetkezendő esztendőkbén még tovább bővülő budai Színeszmúzeum zárandokai, az élő színház hívei - kommentár és kalauz nélkül is megtalálják majd a maguk kedvenceit... Felfedezik Jászai Mari Medea-ládáját, Bajor Gizi színpadi kellei között Nóra tarantella-dobját, Básti Lajos elnémult hegedűjét, Gobbi Hilda szobájában a múzeumnyitás napját megörökítő, feltüntető előjegyzési naptárt, a Pisti a vérzivatarban Rizijének egykori szövegkönyvét...

Kulturális hírek**Cserna Ágnes
lemezbemutatója**

A Danubius rádió rendszeres hallgatóinak ismerősen cseng a Darányi név. Az utóbbi hetekben alig múlt el délután a Darányi zenekar kellemes, fülbemászó muzsikája nélkül. A popkorong slágerlistájára is felkerültek Darányi E. Sándor elfelejtett dalai a nosztalgia zene kedvelőinek nem kis örömére. De ki is ez a Darányi E. Sándor? Létezik egyáltalán, vagy csak fantáziánév? Anonimitásba burkolódzó szemérmes szerző kitalációja? Többféle hír kelt szárnyra a választ illetően. Lemeze kiadójának nyilatkozata szerint "létezik Darányi E. Sándor, de nem ezen a néven. Születési anyakönyvi kivonata, általános és középiskolai bizonyítványa, egyetemi indexe megtekinthető. Cipő, ing és kalap mérete ugyancsak az érdeklődők rendelkezésére áll a hanglemezgyár Pepita Bravó Szerkesztőségében."

***

A Tavaszi Fesztivál rendezvényeinek sorában március 22-én este 8 órakor Mátyé János orgonaestje hangzik el a Kálvin téri református templomban. Műsorának keretében első ízben kerül bemutatásra Dobos Kálmán sorstársunk új opusa: Bevezetés, variációk és fúga a 103. genfi zsoltár dallamára címmel.

***

**Amikor az ösvények
találkoznak**

Hozzájárulva a Nemzetközi Műveltség Évéhez a Vakok Királyi Nemzeti Szövetsége kiadott egy új olvasókönyvet.

Ez a könyv "When paths meet" (Amikor az ösvények találkoznak) rövid művek gyűjteménye, amelyek elbeszélik azoknak az embereknek a tapasztalatait, élményeit, akiket a világ különböző részeiről Loughborough-ba telepítettek. Ezek az élmények prózában, versben vannak megírva, valamint egészen rövid formában, ami a vers és próza között foglal helyet. Azoknak az embereknek íródtak, akik angolt tanulnak, de műveltség szempontjából is igen hasznosak. A könyv előszavát HRH királyi hercegnő írta, aki a Nemzetközi Műveltségi Év patrónusa.

"Amikor az ösvények találkoznak" című könyv kapható összevont Braille-írásban, kazettán és síkírásban, amelyet vonalak és ábrák illusztrálnak, leginkább a Bangladesh-i motívumokra alapozva. A nyomtatás alkalmas a látássérültek számára és természetesen látók számára is.

"Amikor az ösvények találkoznak" 6.95 fontért kapható plusz postaköltség.

Cím: RNIB Customer Services
P.O.Box 173 Peterborough, PE2 OWS
United Kingdom

Tel: United Kingdom 773 370777

Közlemények

33

Értesítjük tagságunkat, hogy szövetségünk székházában (Budapest, XIV. Hermina út 47.) 1991. április 19 - 20-án délelőtt 10 órától délután 18 óráig a Hab-selyem és Kötöttárugyár fehéreneműiből árusítást tartunk. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

***

1991. április 9-én (kedden) 17 órai kezdettel a Turista Szakosztály rendezésében dr. Juhász Árpád geológus előadást tart legújabb expedíciójáról.

Várják az érdeklődőket!

***

1991 januárjától a volt szocialista országok közötti kereskedelmi kapcsolatok átrendeződése, a dollárelszámolás bevezetése igen érzékenyen érintette segédeszköz beszerzési lehetőségünket. Eddigi külföldi partnereink egy részére nem számíthatunk, a többiek pedig az eddigi ár többszöröséért kínálják termékeiket. Ennek illusztrálására közöljük az alábbi ajánlati listát, mely Jugoszláviából érkezett és jól tükrözi a vakügyi segédeszközök jelenlegi európai árait.

- Beszélő konyhai mérleg 150-165 DM (7500-8250 Ft, a mérleg 0-0,5 kg-ig mér, 10 gr-os léptékkal mondja be a mért súlyt angol, német, francia vagy spanyol nyelven).

- Beszélő fürdőszoba (személyi) mérleg 150-165 DM. (A mérleg 0-130 kg-ig

mér, 100 gr-os léptékkal mondja be a mért súlyt angol, német, francia vagy spanyol nyelven.)

- Négyrészes fehér bot: 45 dollár (3300 Ft, duraluminium, teleszkópos kétféle méretben: 125 cm-es - összecsuksva 50 cm, 145 cm-es - összecsuksva 55 cm).

- Hatrészes fehér bot: 70 dollár (5200 Ft, szénszálal erősítésű, műanyag, nagyon könnyű, rendelhető méretek 115 cm-től 5 cm-es emelkedéssel 1165 cm-ig, összecsuksva 30-35 cm).

- Svájci karórák és zsebórák (mechanikus, automata és kvarc) 70-120 svájci frank (4100-7000 Ft).

- Beszélő ébresztőóra "Pyramide" típusú 60 DM (3000 Ft, 12/24 órás ciklusra állítható, csipogással vagy kukorékolással ébreszt, gombnyomásra a mindenkor pontos időt angolul bemondja).

- Beszélő számológép és óra: 105 dollár (7800 Ft, négy alapműveletet, százalékszámítást tud, végeredményt bemondja, kívánságra többször is, az órarász 12 órás ciklusú, stopper és ébresztő funkciókkal, angol nyelvű).

- Fém mérőszalag 2 cm-es 15 DM (750 Ft).

- "Ne nevedd korán" társasjáték 30 DM (1500 Ft).

Kérjük tagjaink megértő türelmét, Szövetségünk továbbra is keresi azokat a beszerzési lehetőségeket, melyekkel árueledásunk megszokott kínálatát elfogadható áron biztosítani tudjuk.

A televíziókészülékek előfizetési díjáról

1991. március 2.-ával hatályba lépett a Pénzügyminiszter 7/ 1991. (III.2.) PM. sz. rendelete a televíziókészülékek előfizetési díjáról.

A televíziókészülékek üzembertartásáért annak használója készülékenként havi 200 t előfizetési díjat fizet.

A jogszabályban meghatározott havi díjat fizeti továbbá az, aki jogszerűen a műsorvevő készülék forgalomba hozatalával, bemutatásával vagy javításával foglalkozik (üzemegységként 1 készülék után), illetve aki televízió kölcsönzéssel jogszerűen foglalkozik (készülékenként).

Nem kell az előfizetési díjat fizetni:

a) Magánszemély háztartásában lévő második és további, valamint a bérelt, és legfeljebb 15 nap időtartamra próbára átvett készülékek után.

b) A hazánkban legfeljebb 45 napig tartózkodó külföldi állampolgárnak, továbbá a diplomáciai, a konzuli testület és nemzetközi szervezet, valamint

személyzetüknek a nem magyar állampolgárságú alkalmazottai és családtagjai által üzemben tartott televíziókészülékekért.

Mentesülnek az előfizetési díj megfizetése alól:

1. Az egyedül élő 70 éven felüli nyugdíjasok.

2. Önálló háztartásban élő nyugdíjas házaspárok, ha mindketten 70 éven felüliek.

3. A 70 éven felüli nyugdíjasok, akik a velük közös háztartásban élő, önálló keresettel nem rendelkező családtagjuk eltartásáról gondoskodnak.

4. A 100 %-os hadirokkantak.

5. I. csoportbeli rokkantsági teljes vagy résznyugdíjasok.

6. II. csoportbeli rokkantsági nyugdíjasok.

A mentességet a lakóhely szerint illetékes postahivatal vezetőjénél a mentességre jogosultnak kell kérnie, amennyiben ő a díjfizetésre kötelezett.

Napilap vakoknak

Ingyen terjeszti a posta

(Megjelent a Mai Nap c. újság március 4-i számában)

Újabb csúcsteljesítménnyel kápráztatja el a francia informatika azokat, akik láthatják: megjelent az első, vakok számára nyomtatott napilap. Speciális számítógépek fordítják le a betűket a vakok által használt Braille-írasmódra.

A négyoldalas, egyelőre csak szöve-

get tartalmazó kiadványt ezután különleges nyomógépeken, kemény papírra, dombornyomással állítják elő. A hírek szerint -mert csak láttam az újságot, nem olvastam- tartalmazza a napi televízióműsört is.

A műsört a csak hallgatni tudó világtalan közönség igényével magyarázzák. A lap terjesztését a francia posta ingyen végzi.

HIRDETÉSEK

Nevem Csőr Erzsébet. 39 éves vak lány vagyok. Szeretnék hasonló korú sorstárs lányokkal vagy fiúkkal levelezni. Címem: 24321. Mali-Idos, Kis Ferenc u. 38. Jugoszlávia

37 éves elvált nő vagyok. Ezúton keresek levelezőtársakat. Olyan személyek sorait várom, akik megértő, jó barátokra vágnak. Mindenki levelére válaszolok. A leveleket pontírásban "Postagalamb" jeligére várom a szerkesztőségbe.

Eladó egy Braille-Lab típusú számítógép beépített floppy-kezelővel, valamint egy hozzávaló 1541 Commodore floppy drive. Érdeklődni lehet dr. Földi Jánosnál az 1-315-802 sz. telefonon.

1991. januári sík számunkban a megyei hírek között jelent meg Szonda Klára beszámolója Hajdú-Bihar megyéből. Sajnálatos módon ennek utolsó mondatába hiba csúszott. A mondat helyesen így hangzik "A lakók megindító szavakkal mondtak köszönetet a főnövének, kívánva néki jó erőt, egészséget nyugdíjas éveire."

23 éves, látásmaradvánnyal rendelkező, barna hajú, kék szemű, 176 cm magas, a nosztalgikus zenét kedvelő fiú vagyok. Megismerkednék korban hozzám illő lánnyal, házasság céljából. Leveleket "Húséges társ" jeligére a szerkesztőségbe kérek.

Házasság céljából megismerkednék hasonló korú elvált, vagy özvegyasszonnyal, vagy lánnyal. Én 1944. szeptember 24-én születtem, s teljesen vak vagyok. Leveleket "Együtt könnyebb" jeligére a szerkesztőségbe kérem, pontírásban.

PROXERV AZ ÖN PARTNERE!

Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

Budapest, Fehérhajó u. 2. 1052

Telefon: 1-374-255

RENDSZERFEJLESZTÉS

Gazdálkodó szervezeteknek ajánljuk:

TITKÁR céginformációs és levelező rendszerünket.

- Céginformáció, partner nyilvántartás

- Levelezés 6 nyelven,

- Iktatás

- Határidő nyilvántartás

Pénzügyi kintlevőségek rendszere

- Akkreditívek

- Benyújtások,

- Befolyások,

- Széleskörű lekérdezési lehetőség.

Külkereskedelmi tevékenységet folytatóknak ajánljuk:

Külpiaci információrendszer

- Szöveges és számszerű külpiaci információk.

- Relációnkénti elemzések
- Egyedi adatstruktúra felépítési lehetőség.

Komplex Külkereskedelmi rendszer EXPORT modul

- Ajánlatok

- Engedélyek

- Kötések

- Lebonyolítás

- VÁM 91

- Ügylet követés

- Teljeskörű gépi okmányolás.

Rendszereink egymással kapcsolhatóak, modulonként is megvásárolhatóak.

OKTATÁS

- Alapfokú számítástechnikai ismeretek.

- PC számítógép kezelő képzés

SZÁMITÁSTECHNIKAI TANÁCSADÁS